

Bilaga 6.2 Artskyddsutredning

Underlag till tillståndsansökan om vattenverksamhet m.m.
för anläggande av bro över Fyrisån
Del av Projekt Uppsala Spårvägar, kapacitetsstark kollektivtrafik delsträcka D,
Uppsala kommun, Uppsala Län

Uppdrag: Artskyddsutredning, Underlag till tillståndsansökan om vattenverksamhet m.m. för anläggande av bro över Fyrisån
Del av Projekt Uppsala Spårvägar, kapacitetsstark kollektivtrafik delsträcka D, Uppsala kommun, Uppsala Län

Kund: Uppsala kommun

Datum: 2024-01-26, rev 2024-04-28

Upprättad av: Stefan Grundström, anpassad för bropassage
Karl Ingvarson

Granskad: Kirsi Jokinen

Expertstöd: Benny Willman (Fågel och utter)
Elias Forsberg (Fågel)
Ellen Linder (Fladdermöss)

Innehåll

Innehåll	3
1. Inledning	4
1.1 Bakgrund och avgränsning	4
1.2 Rättsläget	7
2. Metodik	8
2.1 Underlag för artförekomster	9
3. Förutsättningar för naturmiljön inom broområdet med fokus på artskydd och bron över Fyrisån.....	10
3.1 Delsträcka D med fokus på bron över Fyrisån.....	10
3.5 Buller	11
4. Artförekomster och bedömningar	15
4.1 Kärlväxter och svampar	15
4.2 Fåglar	16
4.3 Utter	20
4.4 Fladdermöss.....	21
4.5 Grod- och kräldjur.....	23
4.6 Insekter.....	24
Fisk 25	
5. Skydds- och försiktighetsåtgärder för arter där förbud riskeras	26
6. Samlad bedömning	Fel! Bokmärket är inte definierat.
7. Referenser	27

1. Inledning

1.1 Bakgrund och avgränsning

Följande rapport är baserad på PM artskydd, underlag till detaljplanelsträcka D, och omfattar bedömning av anläggandet av bron över Fyrisån och ska ingå i ansökan för den vattenverksamhet som erfordras för anläggandet av bron. Anpassningen av detta PM är gjord för att sammanställa de delar som berörs av anläggandet av bron över Fyrisån. Några förtydligande har tillkommit utöver vad som finns med i den större artskyddsutredningen för att öka läsbarheten för just den del som ansökan avser.

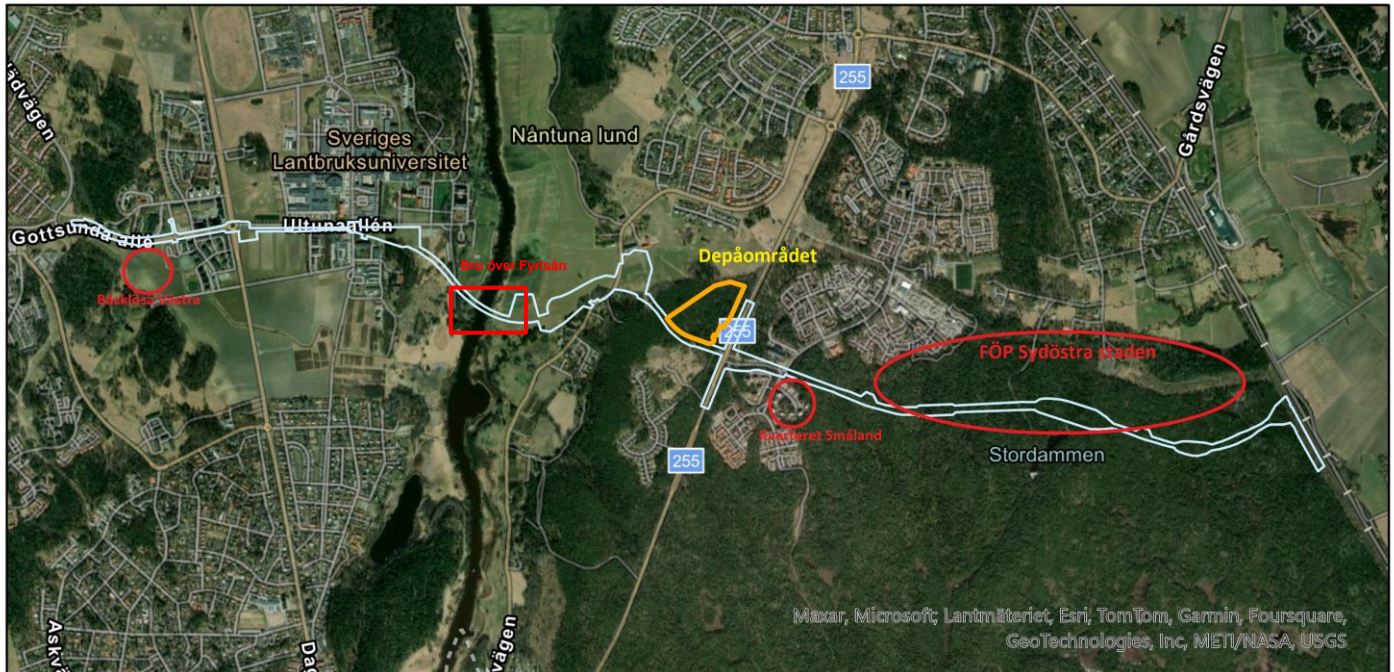
Utöver detta PM finns ett tillhörande PM med sekretessbelagda uppgifter.

Passagen över ån sker genom naturreservatet Årike Fyris (NVR-ID 2049142) med berört område anläggningsområde med föreskrift D i reservatsbeslutet och skötselområde B=åker och vall.

Uppsala kommun planlägger områden för kapacitetsstark kollektivtrafik längs en sträcka av cirka 6 km som även innehåller ett depå-område i Nántuna, se figur 1. I planeringen har det gjorts jämförelser mellan de två alternativen spårväg och snabbuss (BRT) ur olika aspekter. Sträckningen är densamma oavsett alternativ, samma geografiska yta påverkas och intrånget blir detsamma i naturområdena. Ur denna utrednings perspektiv är det endast ett större säkerhetsavstånd som behövs för spårvägsalternativet, vilket innebär att fler riskträd kan behöva tas bort. I övrigt bedöms det inte spela någon roll för artskyddet och naturmiljön vilket av alternativen spårväg eller snabbuss som väljs.

Inom projekt Uppsala spårväg har en serie av workshops hållits under 2022 för att identifiera markkonflikter mellan spårvägen och skyddade arter och deras livsmiljöer. Vid dessa workshoptillfällen har kompetenser för trafik, anläggning, bro, artskydd, gestaltning, detaljplan, grundvatten m.fl. deltagit. Syftet har varit att i ett tidigt skede, med befintliga data, försöka identifiera var det kan finnas konflikter mellan skyddade arter och spårvägsanläggningen med tillhörande arbeten samt att diskutera, föreslå och arbeta in möjliga skydds- och förstärkningsåtgärder i ett tidigt skede.

Underlaget till artskyddsutredningar för hela spårvägssträckan inklusive depån utgörs främst av artinventeringar och naturvärdesinventeringar som gjorts inom planområdena och i närliggande naturmiljöer som riskerar påverkan. Uppgifter från offentliga databaser och litteratur har också använts för bedömningarna.

Teckenförklaring

- Plangräns delsträcka D 2024-02-14
- Sparvagnsdepå 2024-01-31

Figur 1. Denna utredning gäller endast byggande av bron över Fyrisån men här visas ett utkast på hela plankartan för hela delsträcka D inklusive, bro över Fyrisån, depå-området och anslutande detaljplaner i tidiga skeden. Detaljplanerna är: 1 Bäcklösa Västra och 2 Kvarteret Småland.

1.2 Rättsläget

Till stöd för tillämpningen av artskyddsförordningen (AF) finns avgöranden från EU-domstolen och vägledning från EU-kommissionen, liksom avgöranden från Mark- och miljööverdomstolen och mark- och miljödomstolarna. I Naturvårdsverkets handbok för AF ges också vägledning till hur lagstiftningen ska tillämpas. Genom åren har det således skapats en praxis för hur påverkan på arter skyddade enligt olika paragrafer i AF ska hanteras, både med avseende på kunskapskravet och hänsynsreglerna i miljöbalkens 2 kapitel. För att förbudet enligt AF ska riskera att falla ut krävs enligt nuvarande praxis att det sker en påverkan på den lokala eller nationella bevarandestatusen eller en påverkan på den kontinuerliga ekologiska funktionen i arternas livsmiljöer. Enligt handbokens vägledande beskrivning avses med kontinuerlig ekologisk funktion den livsmiljö som finns som skydd eller födosökningsplats för en art, d.v.s. en vidare tolkning än enbart häckningsplatsen. För arter som omfattas av skyddet i 4 a § AF (markerade med N i bilaga 1 baserat på att arten finns upptagen i annex II till art- och habitatdirektivet) gäller dock ett individskydd vad gäller förbudet mot att avsiktligt fånga eller döda.

Den ändring som infördes i AF 2022-10-01 innebär ett förtydligande av tidigare praxis att bedömning av risk för påverkan på fåglar enligt 4 § AF inte ska göras på individnivå. Det krävs en påverkan på förutsättningarna att bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå för att förbudsbestämmelserna ska falla ut. För att göra bedömningar av vad som är tillåtet och inte behöver man känna till den aktuella artens bevarandestatus och hur åtgärden påverkar bevarandestatusen. En åtgärd som påverkar en fågelarts häckningsframgång genom att boplatsen överges eller att färre antal ungar än annars blir flygfärdiga är således inte tillåten om detta leder till att artens population minskar i området, särskilt om arten har en ogynnsam bevarandestatus och/eller vikande trend. Störningen bör alltså kopplas till den påverkan den har på artens bevarandestatus såväl för den lokala populationen som för den biogeografiska nivån i landet.

Enligt juridisk praxis (M 2724-22 Cementa) ska förekomsterna av arter bedömas som de är idag. Fridlysningsbestämmelserna skyddar enbart de på platsen nu kända förekommande arterna, inte eventuella framtida förekomster inom lämpliga habitat.

I artskyddshandboken beskrivs att en bedömning ska göras av risk för påverkan på bevarandestatus på både lokal och nationell (eg biogeografisk nivå) men det saknas tydlig praxis och vägledning över hur lokal population skall avgränsas. En bedömning får ske från fall till fall beroende på art och dess utbredningsområde, spridningsförmåga och populationsstorlek. I detta fall har vi bedömt den lokala nivån för fåglar till Uppsala kommun medan den lokala nivån för andra artgrupper är betydligt mindre.

Det finns ett krav på avsiktlighet för att förbudet i 4 § p. 1, 2 och 4, 4 a § p. 1, 2 och 3 och 7 § AF ska aktualiseras. Om skadelindringshierarkin har använts i projektet, det vill säga att lokalisering och utformning av anläggningen har anpassats för att undvika och minimera skador på naturmiljöerna samt välavvägda skyddsåtgärder vidtagits bör dödande eller störande av enstaka exemplar betraktas som oavsiktliga handlingar som inte är förbjudna jfr mål nr M 2724-22 (Cementa) mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätts dom 2022-12-13. Ett sådant krav på avsiktlighet finns dock inte vad gäller för att skada eller förstöra 4 a §-djurens fortplantningsområden eller viloplats/växtarters naturliga utbredningsområde i naturen, d.v.s. 4 a § p. 4 AF. Om den kontinuerliga ekologiska funktionen (KEF) i den berörda artens livsmiljö (i ett enskilt område), trots försiktighetsåtgärder, försämras – så aktualiseras förbudet i 4 a § p. 4 AF. Om det genom att vidta åtgärder för att säkerställa kontinuerlig ekologisk funktion (KEF) för en parningsplats eller rastplats på ett sådant sätt att sådana platser inte,

vid något tillfälle, drabbas av minskad eller förlorad ekologisk funktion kan skada och således förbud emellertid undvikas. För fåglar inträder förbud till följd av påverkan på habitat först om den berörda artens bevarandestatus riskerar att försämrans, se bl.a. Mark- och miljööverdomstolens dom den 9 februari 2023 i mål nr M 11198-21.

Om projektet ändå inte går att utföra utan att bevarandestatusen eller den kontinuerliga ekologiska funktionen för en skyddad art påverkas, kan man söka dispens enligt 14 § AF. Om ändamålet med åtgärden är att bedömas som en tvingande orsak som har ett allt överskuggande allmänintresse föreligger dispensskäl enligt 14 § AF. EU-kommissionen har givit exempel på åtgärder som EU-kommissionen bedömt ha ett allt överskuggande allmänintresse: Motorvägskorsning i Peenedalen (Tyskland), höghastighetslinje (TGV Öst, Frankrike) och utökning av Daimler Chrysler Aerospace Airbus GmbH (Tyskland). Av domar i närtid från svenska domstolar och beslut från länsstyrelser framgår att följande bedömts utgöra tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse: Cementas behov av att bryta kalksten på Gotland för cementproduktion, H2 Greens Steels uppförande av anläggning för produktion av fossilfritt stål i Boden och Volvos planerade batterifabrik i Mariestad.

Målet är dock att så långt möjligt undvika att utlösa förbud och behov att söka dispens. Så sker genom att verksamhetsutövaren undviker att skada eller döda individer samt att undvika att påverka bevarandestatus och ekologisk funktion genom att se över projektens lokalisering och göra anpassningar med hänsynsätgärder och skyddsätgärder. Om dispens ändå krävs är Swecos erfarenhet att större offentliga infrastrukturprojekt alltid är att betrakta som ett allt överskuggande allmänintresse enligt 14 § AF.

Skyddsätgärder som är nödvändiga för att undvika förbud för verksamheten kan i sig vara dispenspliktiga. Detta gäller exempelvis om skyddsätgården innebär att individer av en art ska flyttas innan verksamheten påbörjas, jfr t.ex. mark- och miljödomstolen i mål M 2724-22 (Cementa). Att söka dispens för skyddsätgården, istället för att söka dispens för själva verksamheten som ska genomföras, är ofta att föredra och svarar också mot skadelindringshierarkin. Det beror för det första på att genomförandet av skyddsätgården kan utföras så att någon negativ påverkan på de skyddade arternas gynnsamma bevarandestatus inte uppkommer. För det andra är målsättningen med genomförandet av skyddsätgården att tillse att något förbud inte utlöses för själva verksamheten, och således tillse att någon dispensplikt inte utlöses för själva verksamheten. Vid prövningen av om dispens kan meddelas för skyddsätgården enligt dispensmöjligheten i 14 § AF är det viktigt att notera att det ändamål som ska prövas är ändamålet med den verksamhet som skyddsätgården genomförs till förmån för (verksamheten ska utgöra en tvingande orsak som har ett allt överskuggande allmänintresse), och inte ändamålet med skyddsätgården i sig. Den underliggande verksamheten måste alltså ha ett sådant ändamål som räknas upp i 14 § AF för att dispens för skyddsätgården ska kunna beviljas.

2. Metodik

Den påverkan som ianspråktagandet av broområdet innebär på de skyddade arternas bevarandestatus och livsmiljöernas kontinuerliga ekologiska funktion har bedömts. För arter som omfattas av skyddet i 4 a § AF har det även bedömts om några individer riskerar att avsiktligt dödas. Huruvida markanvändningen i broområdet riskerar att utlösa förbud enligt AF bedöms och motiveras. Utifall försiktighets- och skyddsätgärder krävs för att undvika att utlösa förbud, beskrivs dessa. De arter som

omfattas av analysen är de som omfattas av förordningens bilaga 1 och 2. För fåglar har de arter som är prioriterade enligt Naturvårdsverkets handbok analyserats.

2.1 Underlag för artförekomster

Utredningen baseras i huvudsak på underlag som inhämtats av Calluna AB under 2021 och 2022 i form av fältinventeringar och uttag från offentliga databaser inklusive skyddsklassade uppgifter (tabell 1).

Tabell 1. Inventeringar och tidigare utredningar som använts som underlag i denna utredning.	
Ecocom 2018	Naturvärdesinventering Sydöstra staden
Naturcentrum 2022	Fågelinventering Bäcklösa, Ulleråker och Norra Lunsen
Naturföretaget 2020	Naturvärden längs kollektivtrafiksstråk i Uppsala
Naturföretaget 2021	Fågelinventering vid Ultuna
Calluna 2021	Fladdermusinventering, Uppsala stad inför detaljplanearbete
Calluna 2022	Naturvärdesinventering – Detaljplan för spårvagnsdepå i Nántuna
Calluna 2022	Preliminär redovisning inventering av kärlväxter
Calluna 2022	Inventering av cinnoberbagge
Calluna 2022	Inventering av övriga insekter
Calluna 2022	Inventering Fladdermöss
Calluna 2022	Habitatanalyser för tre hackspettar
Calluna 2023	Inventering av fåglar
Calluna 2023	Inventeringsrapport - groddjur
Sweco 2023	Inventering av utter vid Fyrisån
Sweco 2023	Inventering av skyddsklassad art
Sweco 2023	Inventering av skyddsvärda träd vid Fyrisån och passagen nära Stordammen

Till grund för analyserna har även uppgifter från följande källor använts:

- Bjerking & Rundquist 2022, Broar Ultuna, Underlag till detaljplan för kapacitetstark kollektivtrafik
- Lektus/WSP, 2023. PM Hydromodellering Detaljplan D - risk för påverkan på Natura 2000 Lunsen
- Norconsult 2023, Uppdaterade ljudutbredningsberäkningar – Sträcka D
- Artportalen inklusive skyddsklassade arter
- ArtDatabankens artfaktablad
- Artskyddshandboken
- Åtgärdsprogram för skalbaggar på gammal asp (Cinnoberbagge)
- Åtgärdsprogram för bevarande av större vattensalamander och dess livsmiljöer
- BirdLife-SOF och Artdatabanken 2019, Hur går det för Sveriges fåglar?
- Lunds universitet 2022, Övervakning av fåglarnas populationsutveckling
- Naturvårdsverket, Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2
- SBF-förlaget 2010, Upplands Flora

3. Förutsättningar för naturmiljön inom broområdet med fokus på artskydd och bron över Fyrisån

3.1 Delsträcka D med fokus på bron över Fyrisån

Delsträcka D för ny kapacitetsstark kollektivtrafik ansluter till delsträcka B vid Valsätra och går sedan genom Ultunaområdet. I den västra delen av delsträckan ligger det ett Natura 2000 – område (Bäcklösa SE0210291) som delvis också är naturreservat - Gula Stigen. Sedan går stråket österut på bro över Fyrisån och dess omgivande åkermarker inom Årike Fyris naturreservat med särskild zon enligt reservatsbeslutet (Anläggningsområde med föreskrift D). Vidare går delsträcka D på en bro över Hemslöjdsvägen nära bebyggelsen i Sävja och sedan vidare österut genom norra delen av skogsområdet Lunsen fram till ett planerat stationsläge (Uppsala Södra) vid befintlig järnväg. I figur 2 finns en illustration av hur bron planeras utformas för att minimera störningar på naturmiljön och landskapet. Strax intill det planerade brostråket, väster om Fyrisån, ligger ett naturområde med lövskog och grundvattenutflöden som kallas för Ultuna källa, se figur 2. Det området ligger också inom Årike Fyris naturreservat och är dessutom ett riksintresse för naturvård.

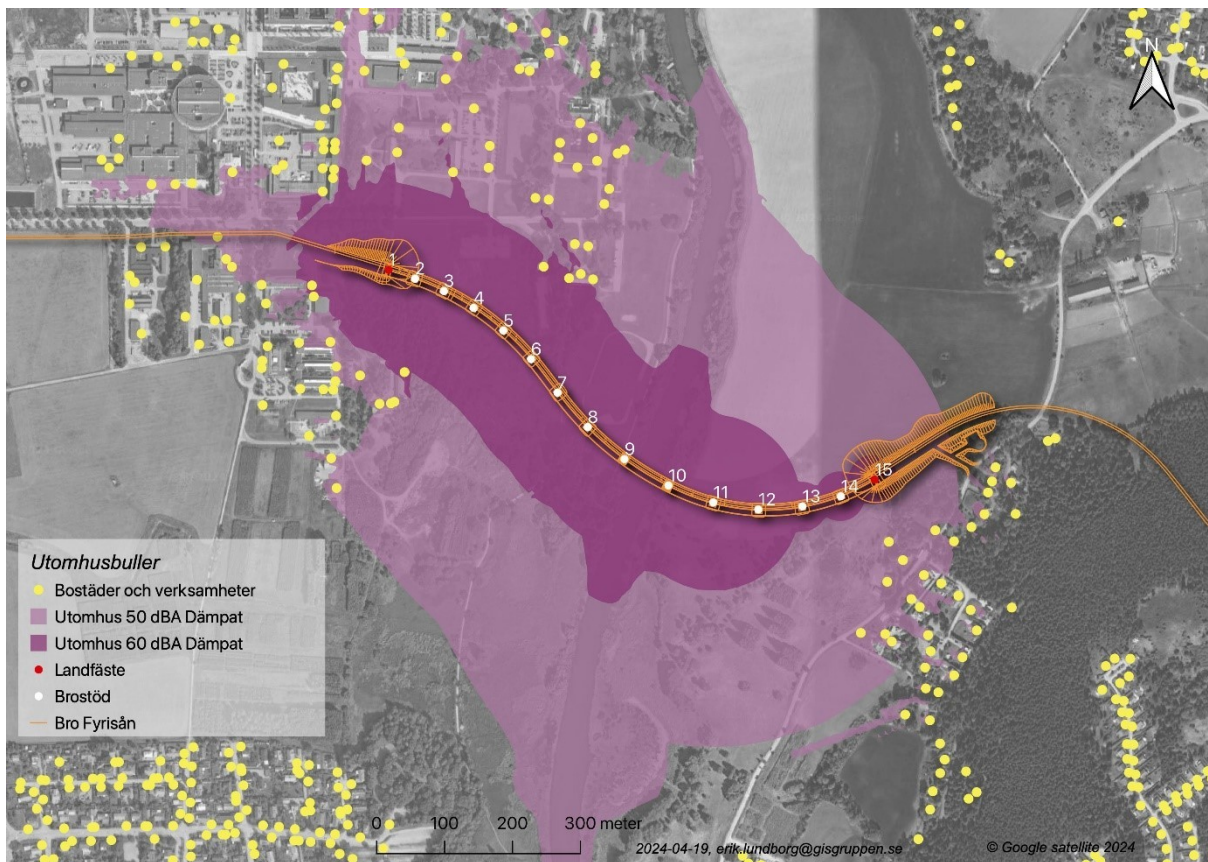
Figur 2. Bro över Fyrisån. Arbetsområde för anläggande av bron över Fyrisån, markerat i gult. Etableringsytor visas i grönt. Inom arbetsområdet anläggs arbetsvägar.

Fyrisån med omgivande stränder har i Ecocoms naturvärdesinventering - NVI från 2020 bedömts hysa högsta naturvärde och detta område ligger inom naturreservatet Årike Fyris. Merparten av naturmiljön längs med delsträckan öster om Fyrisån har bedömts hysa påtagligt naturvärde (Klass 3) i samma NVI.

3.5 Buller

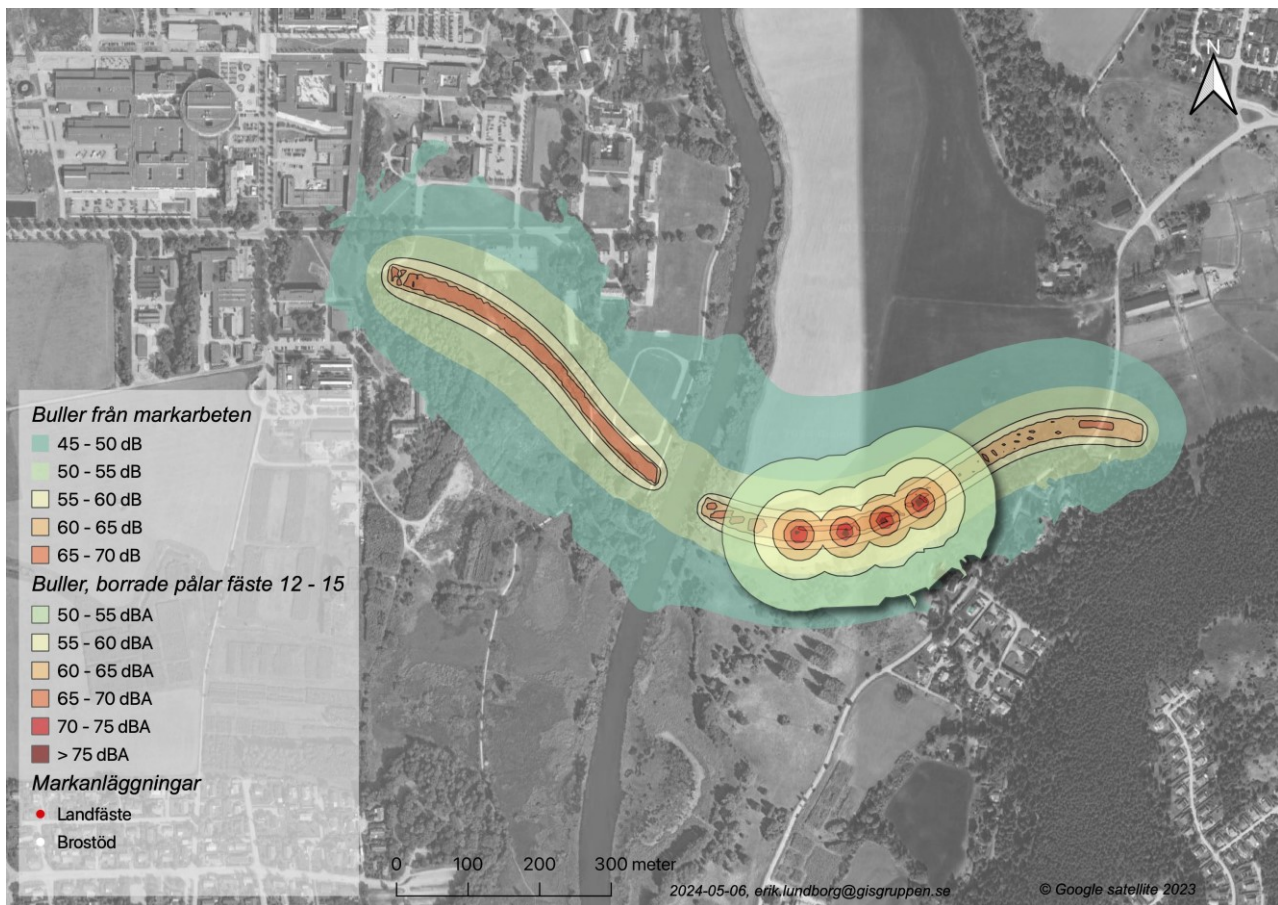
I arbetet med att bygga bron kommer det att genomföras diverse förberedande markarbeten och pål- och spontslagning för brostöden. Pål- och spontslagning för brostöden 1-11 är de verksamheter som kommer att orsaka störst påverkan av buller, se vidare i PM Byggbullerutredning för anläggande av bro över Fyrisån, Uppsala. Brostöden 12-15 kommer att borras ned, vilket orsakar betydligt lägre buller än pålning. Kartan nedan i figur 3 visar hur bullerpåverkan blir med slagna pålar inklusive stötdämpande metod under byggskedet. Påverkan bedöms enligt Trafikverkets kriterier TDOK 2014:1021 som gäller för ett permanent trafikbuller, vilket det inte är frågan om här (byggbuller under ett byggskede, d.v.s. tillfälligt buller). Riktvärdena för betydelsefulla fågelområden enligt Trafikverkets kriterier TDOK 2014:1021 ligger på 50 dBA (Ekvivalent ljudnivå, L_{eq24h} , utomhus). Men då berört område Årike Fyrisån är utpekad som ett värdefullt fågelområde bedöms nämnda nivå vara relevant för bedömning av påverkan även på detta område och för att minska påverkan från byggskedet. Om riktvärdet tillämpas skyddas området lika bra som om det hade varit en permanent störning, såsom en väg eller järnväg utgör, och inte en tillfällig störning som en byggprocess är.

Ett antal fågelinventeringar och analyser av insamlade data har gjorts (Slutrapport 2022-12-31, Calluna AB). De visar att de flesta fåglar nyttjar de stora öppna markerna norrut, cirka 600 meter från ljudkällan, utanför zonen med 50 dBA som visas enligt figur 3. Resultatet från Callunas inventeringar och sammanställningar av fynd från analysportalen mellan åren 2000–2022 visar att de allra flesta fynd av skyddade arter förekommer till allra största del i de öppnare hävdade betesmarkerna i norra delen av reservatet, samt anslutande vattenmiljö (Andersson, H. 2022). PM Redovisning inventering av fåglar. Slutrapport 2022-12-31. Calluna AB.

Figur 3. Beräkning av bullernivån från pålning och spontning med bullerdämpande fallhejare. Gränsen för påverkan på värdefulla fågelområden (50 dBA) startar vid varje brostöds mittpunkt i kartan och ut till och med den ljuslila ytans ytterkant.

Påverkan från arbetsmaskiner för markarbeten liksom borring för anläggandet av brostöd 12-15 blir avsevärt lägre än påverkan från pål- och spontslagning, och spridningen av bullret från dessa arbetsmaskiner och borringen blir inom ett begränsat område med en spridning av bullernivån på max 50 dBA till ca 100m från ljudkällan, se figur 4a och 4b. Påverkan på fågellivet i Årike Fyrisån blir minimal på helheten då området sträcker sig från norr till söder och flera av de viktigaste rastplatserna ligger långt norr ut. Endast lokalt i närheten av arbetsmaskinerna för markarbetet kan det temporärt uppstå en mindre lokal påverkan på fågellivet även under häckningstiden.

Figur 4a. Beräkning av bullernivån från arbetsmaskiner för markarbetet jämfört med bullernivån från borrade pålar för brostöd nr 12-15 på östra sidan av Fyrisån. Gränsen för påverkan på värdefulla fågelområden (50 dBA) startar vid varje brostöd och ut till och med den gröna ytans ytterkant och inåt.

Figur 4b. Beräkning av bullernivån från borrade pålar för brostöd nr 12-15 på östra sidan av Fyrisån. Gränsen för påverkan på värdefulla fågelområden (50 dBA) startar vid varje brostöd och ut till och med den gröna ytterskivan och inåt.

4. Artförekomster och bedömningar

4.1 Kärlväxter och svampar

Enligt de inventeringar och utredningar som gjorts av Calluna förekommer det inga strikt skyddade arter (markerade med N i bilaga 1) inom dessa artgrupper inom berörda ytor för bron över Fyrisån. Inte heller för hela delsträcka D och inom angränsande nya detaljplaneområden. De arter som omfattas av fridlysningsbestämmelser och är påträffade i de av denna utredning berörda påverkansområdena är orkidéerna knärot, fläcknycklar (båda underarterna skogsnycklar och Jungfru Marie nycklar), nattviol (underarten skogs nattviol) samt gullviva, blåsippa och backsippa. För denna delsträcka är det backsippa som finns i närheten av området men inte innan för de föreslagna ytorna för exploatering.

Enligt 8 § AF är det förbjudet att:

1. plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada exemplar av växterna, och
2. ta bort eller skada frön eller andra delar.

Enligt 9 § AF är det förbjudet att:

1. gräva eller dra upp exemplar av växter med rötterna, och
2. plocka eller på annat sätt samla in exemplar av växter för försäljning eller andra kommersiella ändamål.

Enligt en rapport i Artportalen är backsippa, fridlyst enligt 8 § AF, påträffad längs med Ultunaallén 2018 men noggrannheten i rapporteringen (± 500 meter) gör att det är tveksamt om arten verkligen förekommer inom brodelen inom delsträcka D. Det finns även rapporterade fynd av backsippa på östra sidan Fyrisån men alla dessa fynd är belägna tydligt söder om delsträcka D i naturbetesmarken där inget intrång ska ske. Det finns även ett fynd på åkermarken norr om de planerade bron men detta fynd är högst sannolikt felrapporterat då åker brukas vilket backsippan ej klarar. Den mark som ligger inom detaljplaneområdet för delsträcka D är på östra sidan av Fyrisån helt belägen på brukad åkermark vilket inte utgör en lämplig växtplats för backsippa. Det finns överhuvudtaget inte några lämpliga växtplatser för arten inom delsträckan baserat på de underlag som tagits fram inom projektet.

Bombmurkla, fridlyst enligt 8 § AF, är påträffad på några ställen i Uppsala, främst på Uppsala-åsens grusiga sandiga mark. Då det bedömdes finnas lämpliga livsmiljöer för arten i norra delen av skogsområdet Lunsen har en specifik inventering av arten utförts av Calluna under våren 2022 men inga fynd gjordes och inga historiska fynd finns registrerade.

4.2 Fåglar

Fågellivet inom stråken och inom planområdena är relativt triviale med för regionen och naturtyperna karakteristiska arter förutom vid Fyrisån och dess omgivningar där det finns mer sällsynta arter. Naturreservatet Årike Fyris har också ett stort värde som rastplats för många arter av fåglar. Fågelinventeringar inom utredningsområdet för delsträcka D som utgör underlag till artskyddsutredningen utfördes av Calluna 2022.

En försiktighetsåtgärd under byggskedet som behöver vidtas är att undvika skogsavverkning under fåglarnas häckningsperiod och genom att göra detta undviks risk för förbud enligt AF 4 §, punkt 1 och 2. Vid det planerade brobygget över Fyrisån ska det vidtas försiktighetsåtgärder i form av en tidsrestriktion för pål- och spontslagningen (kraftigt bullrande arbeten) vid byggskedet under den period när det är mycket rastande fågel i närområdet, under fåglarnas häckningsperiod och under den period när det kan finnas fladdermöss under kolonitiden. Restriktionen vid området vid Fyrisån med omgivande våtmarker och åkermarker kommer då att omfatta häckningsperioden för de flesta fågelarter som häckar i närområdet och en väsentlig del av den period då det är mycket rastande fåglar i närområdet. Tidsrestriktioner för anläggande av brostöden 1-11 med pål- och spontslagning ska vara mellan den 1 april och den 31 augusti för fågel och fladdermöss. Samtidigt kan andra markarbeten och borring av pålar med mycket mindre påverkan utföras hela året utan risk för att påverka större områden där fåglar befinner sig, se figur 4a och 4b.

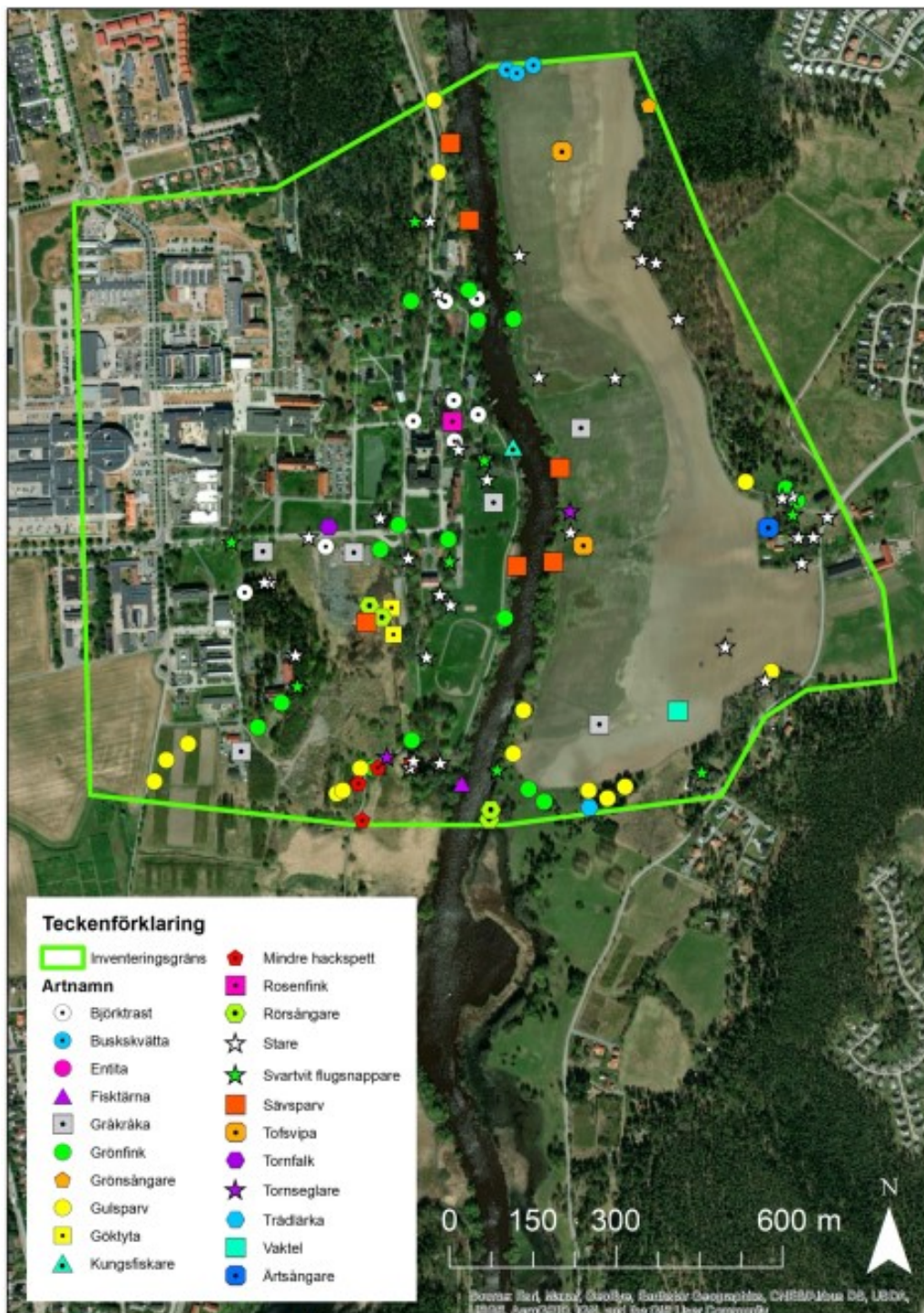
I tabell 2 nedan beskrivs risk för påverkan på bevarandestatus (BS) och kontinuerlig ekologisk funktion (KEF) för de utredda fågelarter som är prioriterade enligt Naturvårdsverkets vägledning. För de arter av fåglar som omfattas av skyddsklassning, d.v.s att fynduppgifterna diffuseras till större områden, 5 x 5 km eller 10 x 10 km, finns ett separat PM med samma typ av bedömningar.

Tabell 2. Fågelarter (med häckningskriterier) som är prioriterade i AF, d.v.s. fåglar som är rödlistade i 2020 års rödlista eller minskande (M) under 20 år enligt BirdLife et al 2019, och/eller är förtecknade i Skogsstyrelsens bilaga (SKS) till föreskrifter (SKSSF 2013:2) och/eller ingår i EU:s fågeldirektiv (FD), bilaga 1, samt bedömning av risk för påverkan på BS och KEF som innebär risk för förbud. Att det finns häckningar/revir inom eller i anslutning till bron innebär inte att hela reviren/livsmiljöerna finns där eller att arterna påverkas av byggskedet.

Art	Rödlistestatus	Övrig prioriteringsgrund	Bedömning av förekomst och påverkan	Risk för påverkan på BS och KEF?
Björktrast	Nära hotad		Några revir inom hela detaljplan D planområdena. Viss habitatförlust kommer att ske. Arten är mycket vanlig lokalt i Uppsala kommun.	Nej
Entita	Nära hotad	SKS	Några revir inom hela detaljplan D. Viss habitatförlust kommer att ske. Arten är dock ganska vanlig lokalt i Uppsala kommun.	Nej

Grönfink	Starkt hotad		Flera revir inom hela detaljplan D. Viss habitatförlust kommer att ske. Arten är vanlig trots att den klassas som starkt hotad, och den nationella minskningen beror på en parasitsjukdom.	Nej
Gröngöling	Livskraftig	SKS	Flera observationer och troligen delar av några revir inom hela detaljplan D. Viss habitatförlust kommer att ske för spårvägen som helhet men enligt den habitatanalys som Calluna gjort för hackspettar bedöms inte D-stråket eller bron över Fyrisån med angränsande nya detaljplaner vara viktiga häckningsbiotoper för gröngöling. Arten är ganska vanlig lokalt i Uppsala kommun.	Nej
Grönsångare	Nära hotad		Några revir inom hela detaljplan D. Viss habitatförlust kommer att ske. Arten är vanlig lokalt i Uppsala kommun.	Nej
Gulspurv	Nära hotad		Flera revir inom hela detaljplan D. Viss habitatförlust kan komma att ske. Arten är mycket vanlig lokalt i Uppsala kommun.	Nej
Gök	Livskraftig	SKS	Enstaka häckningsobservationer inom hela detaljplan D. Viss habitatförlust kan komma att ske. Arten är dock vanlig lokalt i Uppsala kommun.	Nej
Hussvala	Sårbar		Talrikt rapporterad och bedöms häcka på flera ställen i byggnader. Små habitatförluster bedöms att ske då arten har relativt lätt för födosökning i liknande områden. Arten är vanlig lokalt i Uppsala kommun.	Nej
Gråkråka	Nära hotad		Flera revir. Ingen habitatförlust kommer att ske vid bron. Arten är dock vanlig lokalt i Uppsala kommun.	Nej
Mindre hackspett	Nära hotad	SKS	Enstaka häckningsindikationer och delar av revir inom området för bron. Arten är tämligen allmän i de stadsnära skogsområdena. I den habitatanalys som Calluna gjort för hackspettar bedöms D-stråket med bron över Fyrisån med angränsande nya detaljplaner i huvudsak inte vara viktiga häckningsbiotoper för mindre hackspett. Risk för mycket liten habitatförlust av enstaka träd och äldre lövträd finns inom skogsdungarna vid Fyrisån men det bedöms inte påverka BS eller KEF.	Nej
Rörsångare	Nära hotad		Arten bygger bo i vassar och det finns enstaka häckningsindikationer vid Fyrisån i närheten av kollektivtrafikstråket. Eftersom brobygget planeras utföras med brostöd utanför strandlinjen finns ingen risk för habitatförlust.	Nej
Skedand	Nära hotad		Häckar årligen i Fyrisån men är inte noterad med häckningskriterier runt brobyggnationen inom planområdena.	Nej
Skrattmås	Nära hotad		Många observationer längs med Fyrisån och anslutande marker. Häckningar sker på plattformar i ån, dock inte nära det planerade broläget. Arten är allmän i de stadsnära sjöarna och våtmarkerna.	Nej
Stare	Sårbar		Några revir inom hela detaljplan D och arten är lokalt allmän i Uppsala kommun. Små habitatförluster bedöms att ske då arten i liten utsträckning är beroende av skogsmark förutom för boplatserna, se planerade skyddsåtgärder för att undvika påverkan på KEF.	Nej

Svartvit flugsnappare	Nära hotad		Flera revir inom inom hela detaljplan D. Viss habitatförlust kommer att ske men arten är mycket vanlig lokalt.	Nej
Sånglärka		M	Talrikt rapporterad från inom hela detaljplan D med häckningsindicer. Små habitatförluster bedöms att ske då arten inte alls håller till i skog. Arten är mycket allmän lokalt i Uppsala kommun.	Nej
Sävspurv	Nära hotad		Flera revir vid Fyrisån och arten rapporteras talrikt från flera ställen inom Uppsala kommun. Häckning sker i busksnår och i vassbälten och den typen av biotoper kommer inte att påverkas av de planerade åtgärderna.	Nej
Talltita	Nära hotad	SKS	Cirka 5 revir i Norra Lunsen, delvis inom hela detaljplan D och viss habitatförlust kommer att ske. Arten är dock vanlig lokalt i Uppsala och bevarandestatusen bedöms inte påverkas.	Nej
Tornseglare	Starkt hotad	SKS	Talrikt födosökande på flera ställen inom hela detaljplan D, även i skogen i den östra delen. Arten häckar troligen enbart i byggnader även om den kan häcka i träd men det senare saknas det uppgifter om. Även om arten har minskat så mycket nationellt att den bedömdes som starkt hotad 2020 är det fortfarande en allmän art i Uppsala kommun. De planerade åtgärderna och verksamheterna inom detaljplanerna bedöms inte alls påverka artens nuvarande livsmiljöer.	Nej
Trastsångare	Nära hotad		Arten bygger bo i vassar och det finns enstaka häckningsindikationer vid Fyrisån i närheten av stråket. Eftersom brobygget planeras utföras med brostöd utanför strandlinjen finns ingen risk för habitatförlust.	Nej
Vassångare	Sårbar		Arten bygger bo i vassar och det finns enstaka häckningsindikationer vid Fyrisån i närheten av stråket. Eftersom brobygget planeras utföras med brostöd utanför strandlinjen finns ingen risk för habitatförlust.	Nej
Ärtsångare	Nära hotad		Några revir inom hela detaljplan D. Viss habitatförlust kommer att ske. Arten är dock ganska vanlig lokalt i Uppsala kommun och bevarandestatusen bedöms inte påverkas.	Nej

Figur 5. Samtliga observationer av fågelarter som antingen är rödlistade enligt 2020-års rödlista eller upptagna i fågeldirektivets bilaga 1. Observationerna är gjorda antingen 22 maj, 29 maj, 13 juni och 19 juni 2021 (Samuel Persson Naturföretaget).

Övriga fåglar söder och norr om den planerade bron över ån

Det finns ett stort antal rastande fågelarter och för vissa arter stort antal individer vid Fyrisån som rapporteras till Artportalen årligen. Försiktighetsåtgärder i form av tidsrestriktioner för byggskedet vid ån bedöms innebära att störningen begränsas på ett sådant sätt för alla häckande och rastande arter så att förbudet i AF inte löses ut. Av de rastande arter som ska prioriteras enligt artskyddshandboken är det till exempel blåsand (VU), brushane (VU), fisktärna (LC), grönbena (LC), ljungpipare (LC), salskrake (LC), skrântärna (NT), storlom (LC), storspov (EN), sångsvan (LC), tofsvipa (VU), trana (LC) och vitkindad gås (LC) som ses årligen i dalgången. Den föreslagna tidsrestriktionen för slagning av pålar och spont gäller rastperioden på våren och större delen av häckningsperioden för alla berörda arter. Skyddsåtgärden att undvika slagning av pålar och spont under perioden 1 april till och med 30 augusti behövs. Det senare datumet i augusti är en kombination av hänsyn till rastande fågelarter på sensommaren och tiden då fladdermössens ungar lämnar kolonien samt parningstid för de vuxna individerna. Det finns även en lång utsträckt period på hösten med mycket rastande fåglar men den nämnda restriktionen bedöms som en tillräcklig skyddsåtgärd för att säkerställa att ingen av de rastande fågelarternas bevarandestatus eller kontinuerliga ekologiska funktion påverkas till följd av arbetena i byggskedet. Utöver detta är bedömningen att den berörda delen av Fyrisån, skötselområde B enligt reservatets skötselplan, åker och vall samt själva ån med strandzon i skötselplanen för reservatet är en sträcka där berörda fågelarter ovan endast passerar. Enligt den sammanställning som har utförts av Calluna 2022 (Andersson, H. (2022). PM Redovisning inventering av fåglar. Slutrapport 2022-12-31. Calluna AB) anges att de viktigaste rastlokaler för vila och födosök ligger söder om berört område och framförallt norrut på de hävdade fuktiga betesmarkerna (f.d. slätterängarna).

4.3 Utter

Utter är rapporterad från Fyrisån vid Ultuna flera gånger de senaste åren i närheten av platsen där bron är tänkt att byggas. Det finns också täta rapporter av utter längs hela Fyrisåns sträckning i Uppsala. Utter omfattas av fridlysning enligt 4 a § i artskyddsförordningen (markerad med N i bilaga 1) baserat på att den är förtecknad i art- och habitatdirektivets annex IV. Arten är också förtecknad i art- och habitatdirektivets annex II vilket innebär att den ska skyddas i Natura 2000 – nätverket. Den förekommer numera i större delen av landet och vill ha vattendrag med en rik fiskfauna för att kunna upprätthålla livskraftiga populationer. Arten har de senaste decennierna haft en positiv utveckling och är numera inte hotklassad i rödlistan. De skattade värdena som rödlistebedömningarna 2020 baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig men den är ändå bedömd som Nära hotad.

En särskild inventering av utter och lämpliga bo- och födosöksmiljöer inom en sträcka av 1 km vid det tänkta broläget (anläggningszonen) gjordes 16 juni 2023 och beskrivs i ett separat PM. Inventeringen är utförd för att kunna göra en bedömning om utter använder området som revir eller om det finns bomiljöer inom anläggningsområdet. Inventeringen utfördes med hjälp av båt där strandmiljöerna inom inventeringsområdet på båda sidor av Fyrisån undersöktes. Baserat på observationer inrapporterade till Artportalen och bedömning av bomiljöer från båt undersöktes intressanta ytor från land. Strandzonen genomsöktes efter möjliga gryt, lämpliga håligheter och spår. Spår i form av spillning undersöktes på stenar och död ved. Inga spår efter utter konstaterades inom inventeringsområdet även om det finns vissa förutsättningar för boplatshabitat i form av håligheter i strandzonen. Då utter rör sig över stora

områden så är det troligt att arten förekommer i området eftersom förutsättningar för ett revir finns men att påverkan från det planerade brobygget inte bedöms påverka boplatser för utter. Arten bedöms vara så pass allmän att en påverkan på bevarandestatus eller kontinuerlig ekologisk funktion inte bedöms finnas..

Det viktiga för arten bedöms vara att inte orsaka barriärer vid brobygget eftersom sådana barriärer kan hindra uttrarna att förflytta sig som tidigare längs med ån. Kommunen kommer att under byggskedet tillse att passage i vattnet eller på någon sida ån finns för uttern att passera. Det bedöms inte finnas någon risk att individer av utter skadas eller dödas på grund av den planerade verksamheten.

4.4 Fladdermöss

Alla fladdermusarter i Sverige omfattas av generell fridlysning enligt 4 a § AF baserat på att de är förtecknade i art- och habitatdirektivets bilaga IV. Enligt 4 a § p. 4 AF är det förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Med "skada" avses en fysisk degradering som påverkar habitatet och leder till att platsens kontinuerliga ekologiska funktion direkt eller successivt försämras i kvalitet eller kvantitet så att området tappar de egenskaper som gör det betydelsefullt för arten i fråga. Förlust av enskilda objekt så som potentiella boplatser, behöver dock inte medföra att artskyddet utlöses.

Inom planområdena som helhet och dess närhet har det påträffats minst tio arter av fladdermöss baserat på Callunas inventeringar under 2021 och 2022, se tabell 3. Inventeringarna har genomförts enligt Naturvårdsverkets rekommenderade undersökningstyp för artkartering (Naturvårdsverket, 2021) med automatisk registrering av ultraljud (autoboxar) samt manuell lyssning och inspelning med ultraljudsdetektor. Vid de fynd som registrerats i autobox och utgörs av mustaschfladdermus/ tajgafladdermus går det inte att skilja de båda arterna åt. Gemensamt för samtliga arter är att de lever i kolonier (vissa arter i hundratal) och att de är beroende av god tillgång på nattaktiva insekter. Generellt gäller också att boplatserna för de här påträffade fladdermusarterna utgörs av både byggnader och träd samt i enstaka fall även i håligheter i marken. Undantagen är sydfladdermus och större brunfladdermus som föredrar träd. Närheten till bra jaktmarker vid Fyrisån med omgivande lövskog samt Stordammen (öster om Fyrisån och norr om naturreservatet Lunsen) gör att dessa områden är de artrikaste och viktigaste livsmiljöerna för fladdermöss i de av denna utredning berörda områdena. Fyrisån med strandvegetation av högrörter, buskar och strandskog är sannolikt även en viktig spridningsväg för flera av arterna i landskapet utöver att vara en viktig födosökningsmiljö för vissa arter under tiden när de föder upp sina ungar. Naturliga övervintringsplatser för fladdermöss, förutom byggnader och anläggningar, där det inte blir minusgrader bedöms inte finnas inom påverkansområdet för brobyggnationen. De arter som har påträffats vid inventeringarna runt Fyrisån samt skogsdungarna i väster om ån är nordfladdermus (NT), dvärgfladdermus, mustaschfladdermus/ tajgafladdermus, större brunfladdermus, vattenfladdermus, sydpipistrell (ej validerat fynd) gråskimlig fladdermus (en registrering) och brunlångöra (en registrering). De arter som har tydligt flest registreringar av ljudfiler och frekvent verkar nyttja området är nordfladdermus, dvärgpipistrell och större brunfladdermus.

Vid passagen strax väster om Fyrisån finns träd inom reservatet, som bedömts vara särskilt skyddsvärda med hög ålder och utvecklade håligheter och skrymslen. Dessa ligger inom naturreservatet Årike Fyris där det är förbjudet att avverka träd. Ytterkanten av bron kommer att hamna

ett antal meter från trädens kronor. Bedömningen är att de inte påverkas under förutsättningar att kommande markarbete tar hänsyn till trädens rötter.

Störningar på vattenmiljöer i samband med arbeten i byggskedet kan uppkomma i form av ljud och vibrationer.

Trafiken under byggskedet bedöms inte påverka fladdermössen negativt men belysningen under byggskedet behöver anpassas vid passagen över Fyrisån. Belysningen anpassas så att den riktas från naturmiljö som träd, buskar och vattendragen. Belysningsstolparna ska vara så låga som möjligt för att minska spridning in landskapet. Typ av ljuskälla kan också anpassas så att det är en typ av ljus som stör fladdermössen mindre. Risken för en barriäreffekt för fladdermössen som lever runt ån och dess fuktiga gräsmarker, buskar och skogsdungar bedöms som minimal när bron väl är byggd.

Trots gatubelysningen bedöms Ultuna-allén, som ligger längre västerut vid det västra brofästet, ha en hög aktivitet av fladdermöss. Enligt Callunas inventering saknas det speciellt krävande arter. Allén utgör en ledlinje i landskapet för fladdermöss då de undviker öppna ytor och oftast rör sig längs med till exempel vattendrag och alléer. De arter som nyttjar alléer och liknande strukturer kan i generella termer klassas till gruppen brynjugande arter. De två vanligaste arterna som förekommer i det berörda delområdet, dvärgpipistrell och nordfladdermus, väljer företrädesvis en koloniplats i en insektsrik miljö eftersom de annars blir tvungna att slösa energi på längre flygturer fram och tillbaka. Swecos bedömning är att allé-träden inte utgör boplatser för fladdermöss. Den nordligaste delen av skogsdungen (Tyskbacken) som kommer att beröras har inga träd med håligheter (kompletterande fältbesök mars 2024) varför bedömningen är att fladdermössen inte påverkas negativt.

Tabell 3. Fladdermusarter som är påträffade inom det berörda området för bron samt bedömning av risk för påverkan på BS och KEF som innebär risk för förbud enligt AF. Bedömningen görs under förutsättning att de föreslagna skydds- och försiktighetsåtgärderna genomförs.

Art	Rödlistestatus 2020	Bedömning av förekomst och påverkan	Risk för påverkan på BS och KEF?
Nordfladdermus	Nära hotad (NT)	Fynd av arten har gjorts på många ställen längs med delsträckan, däribland Fyrisån. Nordfladdermus är den vanligaste arten i både manuell inventering och med autoboxar. Även om arten är bedömd som nära hotad nationellt är det fortfarande en allmän art både lokalt och nationellt.	Nej
Större brunfladdermus	Livskraftig	Fynd har gjorts på flera ställen längs med delsträckan, däribland Fyrisån. Det är en av de vanligaste arterna som påträffats.	Nej
Gråskimlig fladdermus	Livskraftig	Fynd har gjorts på enstaka ställen längs med delsträckan, och det är en av de vanligaste arterna i stads- och parkmiljö.	Nej
Mustasch/tajga-fladdermus	Livskraftig	Fynd har gjorts på flera ställen längs med delsträckan och det är en av de vanligaste "arterna" som har påträffats.	Nej
Vattenfladdermus	Livskraftig	Fynd har gjorts på flera ställen längs med delsträckan, däribland Fyrisån. Det är en av de vanligaste arterna som påträffats.	Nej
Brunlångöra	Nära hotad	Fynd har gjorts med enstaka registreringar.	Nej
Sydpipistrell	Sårbar (VU)	Osäkert fynd vid Fyrisån. Fyndet går inte att validera på grund av bristfällig ljudfil och av otillräcklig kvalitet för säker bedömning.	Nej

Dvärgpipistrell	Livskraftig	Fynd har gjorts på flera ställen längs med delsträckan, och det är en av de vanligaste arterna som har påträffats. Arten lever i mycket talrika kolonier.	Nej
-----------------	-------------	---	-----

Med föreslagna skydds- och försiktighetsåtgärder, med tidsrestriktioner för byggande av bron väster om ån 1 april tom 30 augusti (se fågeldelen ovan) 4.2) bedöms inte ianspråktagandet av broområdet innebära en påverkan på bevarandestatusen eller den kontinuerliga ekologiska funktionen för någon av fladdermusarterna och inga individer av fladdermöss kommer att avsiktligt skadas eller dödas och risk för förbud enligt AF 4 a §, punkt 1 och 2 undviks.

4.5 Grod- och kräldjur

De grod- och kräldjursarter som är påträffade inom det berörda området, se tabell 4, dels från riktade inventeringar av Calluna, dels från validerade uppgifter i Analysportalen är sammanlagt nio arter. Alla de förekommande arterna är bedömda som livskraftiga vid den senaste rödlistningen och vid en översiktlig genomgång av antalet fynd i Uppsala med närmaste omgivningar framkommer att samtliga dessa arter har en god spridning och är rapporterade i stort antal de senaste 20 åren.

Alla arter av grod- och kräldjur i Sverige omfattas av fridlysning enligt 6 § AF med förbud att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar samt att ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon. Större vattensalamander och åkergroda är dessutom fridlysta enligt 4 a § vilket innebär att man utöver kraven i 6 § inte får:

- Avsiktligt störa djur, särskilt under parnings-, uppfödning-, övervintrings-, och flyttperioder
- Skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats

Passagen väster om Fyrisån, främst söder om planstråket (inom reservatet Årike Fyrisån), har av Calluna identifierats som viktiga livsmiljöer.

I tabell 4 nedan redovisas var de olika arterna av grod- och kräldjur är påträffade och om det finns risk för att förbudsbestämmelserna utlöses vid ianspråktagandet av planområde för delsträcka D.

Tabell 4. Grod- och kräldjursarter som är påträffade inom det berörda området för bron samt bedömning av risk för påverkan på Bevarandestatus och Kontinuerlig ekologisk funktion som innebär risk för förbud.

Art	Bedömning av förekomst och påverkan	Risk för påverkan på BS och KEF?
Vanlig groda	Arten är påträffad vid Fyrisån. Det är en mycket allmän art som förekommer spritt i Uppsala med omgivningar.	Nej,
Åkergroda	Påträffad vid Fyrisån. Åkergroda är en tämligen allmän art med många rapporterade fynd från Uppsala med omgivningar de senaste 20 åren.	Nej
Vanlig padda	Påträffad vid Fyrisån. Arten är allmän och är påträffad i de flesta grönområdena i och kring tätorterna.	Nej,
Huggorm	Påträffad vid Fyrisån. Huggorm är påträffad i utkanten av skogsområdet Norra Lunsen men förekommer troligen på fler ställen längs med stråket då det är en lokalt allmän art.	Nej

Vanlig snok	Många fynd av arten påträffas vid Fyrisån. Vanlig snok är en allmän art som förekommer väl spridd i Uppsala med omgivningar.	Nej
Kopparödla	Mycket allmän i området, påträffad i de flesta skogsområden nära bebyggelse.	Nej
Skogsödla	Allmän art i områdets skogsområde, påträffad t ex vid Fyrisån samt i Norra Lunsen.	Nej

Störningar på vattenmiljöer i samband med arbeten i byggskedet kan uppkomma i form av ljud och vibrationer samt påverkan på lokal hydrologi.

Innan arbetet påbörjas ska en barriär (finmaskigt nät) installeras i gränsen för arbetsområdet för att undvika att groddjur kommer in på arbetsområdet.

I våtmarksområdet väster om Fyrisån där groddjur har påträffats ska en groddjurspassage anläggas under den tillfälliga arbetsvägen som behöver byggas norr om bron. Våtmarken ska återställas till för våtmarken och dess arter lämpligt skick.

4.6 Insekter

Enligt de inventeringar och utredningar som utförts av Calluna är det cinnoberbagge, bredkantad dykare, bred paljettdykare och citronfläckad kärrtrollslända som förekommer i närheten av hela D sträckan och omfattas av fridlysning. I denna rapport, bron över Fyrisån, är det endast cinnoberbagge som är aktuell med förekomst på västra sidan vid brofästet i en yngre skogsdunge av tall. Arten är fridlyst enligt 4 a § AF, markerade med N i bilaga 1, baserat på att de är förtecknade i art- och habitatsdirektivets annex IV. Cinnoberbagge är rödlistad (bedömd som starkt hotad 2020). Rödlistningen av cinnoberbagge grundar sig på att en minskning av populationen pågår eller förväntas ske och att utbredningsområdet är kraftigt fragmenterat samt att artens utbredning i landet är mycket begränsat.

De senaste decennierna har det uppmärksamats att cinnoberbagge även förekommer i de stadsnära skogarna och i parkmark i Uppsala. Larven lever mestadels på asp i skogsmiljöer men inte enbart på asp, utan även på sälg, skogsalm och mer ovanligt på tall och enstaka fynd på andra lövträd.

Cinnoberbagge är fridlyst enligt 4 a § artskyddsförordningen. Enligt 4 a § p. 1 – 4 är det förbjudet att:

1. avsiktligt fånga eller döda djur,
2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder,
3. avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och
4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsen.

För denna del av delsträckan D som berör bron över Fyrisån har ett fynd av cinnoberbagge gjorts år 2022 i ett planterat tallbestånd, Lennart Hjelms skog, strax intill Ultunaallén. Fyndet är gjort på död ved, på lågor av tall. Sweco har bedömt att skogsdungen inte kan utgöra en varaktig livsmiljö för cinnoberbaggen men föreslår som försiktighetsåtgärd att de liggande döda träden flyttas till närliggande

skogsbestånd. Utöver detta har ett antal sentida fynd (2021 och 2022) gjorts i södra delen av skogsdungen söder om brofästet där arten sannolikt har mer substrat att tillgå. Utöver dessa finns ett fynd från 7 juni 2021 (med en noggrannhet på 25 meter). Det fyndet är noterat från en nedfallen poppelgren (*Populus sp.*) som sannolikt tillhör det närliggande poppelbeståndet vid parkeringen, vid Ultuna källväg, norr om den planerade bron. För byggandet av bron kommer det att behövas en tillfällig arbetsväg som kan orsaka ett mindre intrång i kanten av poppeldungen och bedömningen är att stora delar av skogsdungen kan vara kvar och därmed inte påverka arten.

Kommunen har tagit ett helhetsgrepp vad gäller frågan om påverkan på cinnoberbaggen på sådant sätt att kommunen den 19 maj 2024 till länsstyrelsen ingivit artskyddsdispensansökan gällande hela Projekt Uppsala spårväg. Ett separat PM med beskrivningar av avgränsningar och specifika skyddsåtgärderna har tagits fram som ett underlag till en nämnda ansökan. I nämnda ansökan har redovisning lämnats till stöd för att det föreligger rättsliga förutsättningar för yrkad artskyddsdispens. Inga livsmiljöer för cinnoberbagge har i detta arbete identifierats inom området för bron över Fyrisån och inga ytterligare fynd gjorts inom området för bron.

Fisk

Fisken asp (*Leuciscus aspius*) förflyttar sig i Fyrisån till lekplatser uppströms i åsystemet. Det råder fiskeförbud efter asp från och med den 1 april till och med den 31 maj i alla Vänerns, Mälarens och Hjälmarens tillrinnande vattendrag (FIFS 2004:37). Arten leker under april-maj (artfakta.se) och enligt uppgift från olika inventeringar från mitten till slutet av april. Med föreslagna skyddsåtgärder, att grumlande och bullrande arbeten inte utförs mellan den 1 april och den 31 maj, för byggandet av bron är bedömningen att arten inte påverkas av byggskedet.

5. Samlad bedömning med skydds- och försiktighetsåtgärder för arter där förbud riskeras

De tidsrestriktioner som bedöms nödvändiga för att inte utlösa förbuden för fåglar enligt 4 § punkt 1 och 2 i artskyddsförordningen samt enligt 4a § punkt 1 och 2 för fladdermöss är att skogsavverkning inte ska utföras under fåglarnas huvudsakliga häckningsperiod vilket gäller hela sträckan och inte bara för området kring bron. Det innebär att skogsavverkning inte ska utföras under perioden den 1 april – den 31 augusti.

Vid det planerade brobygget över Fyrisån ska det också vidtas försiktighetsåtgärder i form av samma tidsrestriktion som ovan avseende slagning av pålar och spont, under fåglarnas häckningsperiod med en förlängning under sensommaren för att inte störa fladdermöss på deras bo- eller viloplatser eller strax därefter under augusti när flera arter har parningsperiod och eller påbörjar migrering längs med ån och dessa kantzoner. Under perioden den 1 april – den 31 augusti är det således inte tillåtet med pål- och spontslagning.

För att minska störningen för fladdermusarter rekommenderas att belysningen anpassas under tiden för byggnation av bron över Fyrisån. Det kan t ex vara fråga om när på dygnet det ska lysa, när på året det ska lysa och vissa delområden bör få en större anpassning än andra exempelvis genom att släcka belysningen när ingen är där. Belysningen ska enbart riktas mot arbetsområdet och ner i marken, bort från träd och vatten som utgör viktiga livsmiljöer för fladdermöss. Belysningsstolpar bör vara så låga som möjligt för att minska spridning in landskapet.

I våtmarksområdet väster om Fyrisån ska en groddjurspassage anläggas under den tillfälliga arbetsvägen som behöver byggas norr om bron. Ett finmaskigt nät kommer även att placeras för att undvika att groddjur kommer in på arbetsområdet.

Om särskilt skyddsvärda träd ska sparas inom eller i nära anslutning till arbetsområdet ska dessa skyddas med stängsling, inbrädning eller snitsling. Död ved som eventuellt uppstår vid arbetet ska lämnas i eller i direkt anslutning till befintliga trädgångar för att skapa kontinuerlig tillgång på substrat som livsmiljöer. Träd som behöver fällas inom trädskärningszon ska lämnas som högstubbar för att skapa kontinuerlig tillgång substrat och på boplatser.

För denna del av delsträckan D som berör bron över Fyrisån har ett fynd av cinnoberbagge gjorts år 2022 i ett planterat tallbestånd, Lennart Hjelms skog, strax intill Ultunaallén. Fyndet är gjort på död ved, på lågor av tall. Fyndet av cinnoberbaggen vid poppeldungen bedömer projektet att klara med anpassning av arbetsvägen.

Fisken asp passerar arbetsområdet under lektiden. Med föreslagna skyddsåtgärder, att arbeten som riskerar att grumla Fyrisån inte utförs mellan den 1 april och den 31 maj, är bedömningen att arten inte påverkas av byggskedet.

Byggandet av bron utgör en temporär verksamhet, vilket tillsammans med här beskrivna skydds- och försiktighetsåtgärder medför att förbud enligt artskyddsförordningen inte utlöses. För de fåglar vars uppgifter omfattas av skyddsklassning finns en separat artskyddsutredning .

7. Referenser

Artdatabanken, <https://www.artportalen.se/>

Artdatabanken, <https://artfakta.se/artbestamning>

Artskyddsförordningen, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/artskyddsforordning-2007845_sfs-2007-845

BirdLife-SOF och Artdatabanken 2019, Hur går det för Sveriges fåglar?

Calluna 2022, Preliminär redovisning inventering av kärlväxter

Calluna 2022, Inventering av cinnoberbagge

Calluna 2022, Inventering av övriga insekter

Calluna 2022, Inventering Fladdermöss

Calluna 2022, Habitatanalyser för tre hackspettar

Calluna 2023, Inventering av fåglar

Calluna 2023, Inventeringsrapport groddjur

Calluna 2023 Modellering av cinnoberbagge kring Uppsala spårväg och angränsande detaljplaner 2022

Calluna 2023 Sårbarhetsanalys för cinnoberbagge i relation till aktuella exploateringsplaner

Ecocom 2018, Naturvärdesinventering Sydöstra Staden Uppsala kommun

Lektus/WSP 2023, PM hydromodellering Dp D - underlag till bedömning av risk för påverkan på Natura 2000 Lunsen

EU-kommissionen 2021, Vägledning om strikt skydd för djurarter av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet

Jehle, R. (2000). The terrestrial summer habitat of radio-tracked great crested newts (*Triturus cristatus*) and marbled newts (*T. marmoratus*). *Herpetological Journal*, 10(4), 137-142.

Jehle, R., & Arntzen, J. W. (2000). Post-breeding migrations of newts with contrasting ecological requirements. *Journal of Zoology*, 251(3), 297-306.

Jokinen, M. 2012: Viitasammakko, *Rana arvalis* Nilsson, 1842. Esiselvitys. SYKE. 57 s

Haubrock, P. J., & Altrichter, J. (2016). Northern crested newt migration in a nature reserve: multiple incidents of breeding season displacements exceeding 1km. *The Herpetological Bulletin*, 138.

Lunds universitet 2022, Övervakning av fåglarnas populationsutveckling

Naturföretaget 2020, Naturvärden längs kollektivtrafiksstråk i Uppsala

Naturvårdsverket 2009, handbok för artskyddsförordningen

Naturvårdsverket 2013, Åtgärdsprogram för skalbaggar på gammal asp

Naturvårdsverket 2007, Åtgärdsprogram för bevarande av större vattensalamander och dess livsmiljöer

Naturvårdsverket 2011, Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2, Cinnoberbagge,
Bredkantad dykare, Bred paljettdykare och Citronfläckad kärrtrollslända
Norconsult 2023, Uppsala Kapacitetsstark Kollektivtrafik – Buller, Uppdaterade ljudutbredningsberäkningar
Trafikverket TDOK 2014:1021